

центрів тяжіння і встановлення тісних взаємозв'язків між ними, їх прискореному розвитку на основі використання місцевих конкурентних переваг, формуванню

економічного ефекту через просторовий ефект (ефект тяжіння) в глобальному економічному контексті.

Список використаних джерел:

1. Економічний простір і динаміка розвитку продуктивних сил України: теоретико-методологічні основи дослідження / Данилишин Б.М., Бистряков І.К., Дасій О.І. та ін.; за ред. Б.М. Данилишина. К.: РВПС України НАН України, 2008. 220 с.
2. Мартусенко І.В., Погрішук Б.В. Регіональна економіка: Підручник / І.В. Мартусенко, Б.В. Погрішук. – Тернопіль: Крок, 2015. – 626 с.
3. Пепа Т.В. Концептуальні основи розбудови економічного простору України / за ред. Б.М. Данилишина. Київ; Черкаси: Брама-Україна, 2007. 124 с.
4. Яскал І.В. Категорії “економічний простір” і “просторова економіка” в регіональних дослідженнях. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. 2016. № 2 (13). С. 48-55. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/_2016.pdf (дата звернення 26.03.2018).

УДК 330.341.1

ПЕРСПЕКТИВИ СТАРТАП-КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ ЯК ПРОГРЕСИВНОЇ ФОРМИ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Харчук С.А. – к.е.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

В сучасних ринкових умовах неабияке значення має діяльність стартап-компаній, яка впливає на ВВП та є важливим аспектом у підвищенні привабливості інвестиційного клімату країни, рівня інноваційного розвитку та підтримці малого та середнього бізнесу.

Дослідженням діяльності стартап-компаній займалися як зарубіжні, так і вітчизняні вчені, а також бізнесмени, які починали власну діяльність із заснування стартап-компаній. Найбільш відомими є праці таких науковців як Бланк С., Райнер Л., Піс Е., Грем П., Пітер Т., Дорф Б., Вонг Д., Бучацький Е., Казнок Б., Пономарев Д., Корнух О., Євсейчев А. І., Каширин А. І., Пікуль В. С., Мрихіна О. Б. і т.д. Підкреслюючи цінність отриманих результатів попередніх напрацювань, необхідно вказати на наявність ряду невирішених проблемних питань. Сучасні економічні умови висувають нові завдання й вимагають подальших досліджень з удосконалення теоретичної бази діяльності стартап-компаній, як прогресивної форми інноваційного підприємництва.

Історія виникнення терміна «стартап» бере свій початок з 1939 року. Саме тоді в долині Санта-Клара (США, штат Каліфорнія) стали з'являтися підприємства, що здійснювали розробки у сфері високих технологій (hi-tech).

У той самий час випускники Стенфордського університету William Hewlett (Вільям Хьюлетт) і David Packard (Девід Паккард) почали реалізовувати в гаражі власний невеликий проект, назвавши цей захід «стартапом». Пізніше «невеликий проект» став відомою ІТ-компанією. Назва цієї компанії була складена з прізвищ її

засновників. Для того, щоб визначити, чие прізвище буде першим, Вільям і Девід кинули жереб. У результаті виграв Вільям, а назва компанії звучить як Хьюлетт-Паккард (Hewlett-Packard), або просто HP. Саму ж долину Санта-Клара пізніше, в 1971 році, стали називати «Кремніевою» або «Силіконовою». Саме вона є світовим центром високих технологій і місцем «прописки» найбільших світових стартапів [6].

Наприклад, відомий американський підприємець, творець восьми успішних стартапів, Стів Бланк вважає, що «стартап – це організація сформована для пошуку повторюваної і масштабованої бізнес-моделі» [7].

Гуру венчурного світу Пол Грем, засновник Y Combinator, творець Yahoo! Store і автор книги «Хакери та Художники» стверджує, що «стартап – це компанія, спроектована з метою швидкого зростання» [8].

Американський бізнесмен і блогер. Творець компанії Catalyst Recruiting і IMVU входив до наглядової ради за технологічними стартапами такими, як SpeedDate, KaChing, iIllumobile і pbWiki, відомий блогер в сфері бізнесу високих технологій Ерік Піс, зазначає, що «стартап – це людський інститут, спроектований для створення нового продукту або сервісу в умовах критичної невизначеності» [4].

Однак у науковому вжитку цей термін з'явився порівняно недавно й має такі тлумачення: новостворені компанії, які знаходяться на стадії розвитку й будують свій бізнес на основі нових інноваційних ідей, або на основі технологій, які нещодавно з'явилися [2]; нова компанія (проект), що має обмежений набір

матеріальних, але значний потенціал інтелектуальних ресурсів, яка будує бізнес на основі інноваційної ідеї або інноваційних технологій і перебуває у фазі виходу на ринок [3].

На основі проведених досліджень вважаємо за необхідне окреслити власний підхід до визначення поняття «стартап-компанія»: створена компанія, яка перебуває у стадії розвитку, (можливо, ще не зареєстрована офіційно, але планує стати офіційною), що проводить господарську діяльність пов'язану з ризиком, займаючись інноваційною діяльністю у будь-якій сфері (галузі) і прагне отримати прибуток.

Характерними особливостями новостворених стартап-компаній, є наступні: створення нового та унікального продукту, який буде задовольняти найважливіші потреби споживачів; швидкий розвиток (зазвичай, стартапи створюються за 3-4 місяці за винятком високо-технологічних стартапів, на впровадження яких необхідно більше часу); нестача початкових фінансових ресурсів для втілення ідеї в життя (у більшості випадків, початкові інвестиції є стартовим капіталом засновників проекту); великі ризики (згідно статистичних даних, близько 70% всіх стартапів «не виживають» на ринку вже у перший рік існування, а з решти – 40% не доживає до дворіччя компанії) [5].

За останні 5 років було інвестовано близько 400 млн доларів в українські стартапи, а у 2017 році ця цифра склала – понад 350 млн доларів.

В останній час в Україні було відкрито близько 2 тис. стартапів. А 10 стартапів, змусили світ говорити про Україну в 2017 році (1. PassivDom – перший у світі цілком автономний будинок, що працює винятково на сонячній енергії – розроблений в Україні; 2. Delfast – електровелосипеди Delfast, розроблені в Україні, можуть подорожувати далі, ніж Tesla Model 3, на одному заряді батареї – 367 кілометрів, і це світовий рекорд; 3. Стартап Grammarly – заснований у Києві, зібрав 110 мільйонів доларів інвестицій; 4. Еко-стартап Go To-U – бізнес-ідея українського стартапу увійшла до десятка кращих на конкурсі чистих технологій ClimateLaunchpad, проект обіцяє революціонізувати інфраструктуру зарядних пристроїв для електромобілів; 5. Стартап Ugears / «Юкрейніан Гears», що виробляє незвичайні механічні 3D-пазли з фанери для дорослих і дітей; 6. Український стартап UniEcho переміг у міжнародному конкурсі інновацій та роботехніки Robot Launch 2017; 7. Український стартап Ночу Rayu – новина про пристрій диво-шолом, викликала жвавий інтерес в американських компаній, які захотіли

випробувати цей диво-шолом у своїх офісах; 8. Senstonev – ще один пристрій українських розробників мав успіх на Kickstarter, зібравши 270 тисяч доларів – модний кулон Senstone, що виконує унікальну функцію перетворення голосових записів у текстові нотатки; 9. Стартап People.ai, заснований українцем О. Рогинським, зібрав інвестицій на суму 7 мільйонів доларів; 10. Українська технологічна компанія Petcube, виробник популярних у світі відеокамер для власників домашніх тварин). Про ці українські стартап-компанії писали західні видання, їхні продукти та послуги замовляють за кордоном, а компанії збору коштів отримують величезні суми від людей зі всього світу.

Судячи зі зростання кількості вдалих стартапів українських авторів та кількості офіційно висвітлених у ЗМІ бізнес-ідей, стартап рух в Україні набирає обертів. Проте, слід зазначити, що таке явище, як стартап важко обмежити географічно. Стартапи можуть бути на 100% українськими, за умови не тільки фактичної праці, а і реєстрації в Україні, виступаючи при цьому не тільки джерелом поповнення держбюджету, а і фактором розвитку інноваційних економічних проектів.

Світовий досвід свідчить, що державна підтримка інноваційних стартапів відіграє ключову роль у їхньому зростанні та успішному розвитку. Керівництво ЄС та уряди її країн-членів: Німеччини, Франції, Фінляндії, Австрії, Ірландії, Швеції, Норвегії та інших, продовжують запроваджувати різноманітні програми підтримки інноваційних стартапів, надаючи компаніям кредити на пільгових умовах під проекти, податкові пільги, гранти для студентів, випускників і підприємців та створюючи сприятливе середовище для венчурних інвесторів.

Однак, в Україні дотепер відсутні не лише інструменти державної підтримки інноваційних стартапів, а й формалізоване визначення у нормативно-законодавчому полі терміну «стартап-компанія». Тому потрібно розробити сучасну законодавчу базу та в подальшому використовуючи досвід різних країн, зокрема, Ізраїлю. Можна суттєво збільшити додану вартість, що її генерує ІТ-індустрія, конвертуючи аутсорсерів в іноваційних підприємців. Можна також взяти за приклад програму із Франції, де для стартапів створено м'які умови для зростання: принцип єдиного вікна для реєстрації, підтримка депресивних регіонів, стартап-візи, лібералізація можливостей і умов для закордонних інвесторів, можливо навіть залучати інші іноземні проекти, які захочуть переїхати за умови вищезгаданої лібералізації податкового та інвестиційного клімату.

Зараз, коли в Україні є великий потенціал для розвитку стартапів, звісно потрібно створювати правові засади для їх підтримки, насамперед у вишах та наукових установах. МОН завершує підготовку законопроекту щодо стартапів – на часі його обговорення в експертному та бізнес середовищі. У законопроекті для стартапів передбачено встановлення нижчої податкової ставки на прибуток. Зокрема, на перші 2 роки – 30% від існуючої податкової ставки на прибуток, у третьому році – 50%, четвертому – 60%, п'ятому – 70%, прописуються алгоритми, які дозволять збільшити комерціалізацію українських розробок, кількість малих інноваційних підприємств, небюджетні джерела фінансування інноваційної діяльності тощо.

У 2018 році Українським урядом планується створити фонд підтримки стартапів, тому що це за великим рахунком величезний успіх для всієї нашої країни", так як багато успішних стартапів в світі були створені саме українцями. На державному рівні необхідно створювати максимально комфортні умови для їх роботи у формі простих процедур реєстрації та лояльного оподаткування.

Діяльність стартап-компаній в Україні як прогресивної форми інноваційного підприємництва доцільно здійснювати

шляхом формування грантів на стимулювання генерації нових бізнес-моделей і новаторства як з боку держави, так і через залучення приватного капіталу та інвестиційних вкладень.

Спрямування розвитку стартапів на науково-технічний прогрес гарантує економічне зростання держави в цілому та забезпечить трансформацію новостворених бізнес-структур у якості не тільки окремих функціональних економічних одиниць, а і вузькоспрямованих галузей національної економіки.

Важливим підходом до вирішення питань щодо економічної та правової оцінки пришвидшення темпів розвитку стартапів в Україні, має стати висока інформативність зацікавлених сторін через спеціалізовані видання, соціальні мережі, та інше, що дасть змогу привернути увагу до росту економічних показників результативності в сфері розробок інтелектуальних продуктів та спрощення процедурних, в тому числі юридичних питань запровадження будь-якої новаторської ідеї.

Тому варто відзначити, що необхідно створити належне правове поле для діяльності стартапів: розробити уніфікований законопроект, внести зміни до діючих нормативно-правових актів стосовно мотивації діяльності стартапів в Україні.

Список використаних джерел:

1. Ганс Пітер Тіль. Від нуля – до одиниці / Т. П. Ганс. К. : Наш Формат, 2015. – 232 с.
2. Мрихіна О. Б. Перспективи стартап-компаній у контексті конкурентоспроможного розвитку українського ринку високих технологій / О. Б. Мрихіна, А. Р. Стояновський, Т. І. Міркунова // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 9. – С. 215–225.
3. Пікуль В. С. Що таке стартап? [Електронний ресурс] / В. С. Пікуль. – Режим доступу : http://3222.ua/article/scho_ta_ke_startap.htm.
4. Рис Э. Бизнес с нуля : метод Lean Startup для быстрого тестирования идей и выбора бизнес-модели / Э. Рис; [пер. с англ. А. Стативка]. – М. : Альпина, 2017. – 253 с.
5. Характерні риси стартапів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pro-biznes.com.ua>
6. Збанацький В. Стартапи: юридичні та практичні аспекти. Ознайомча частина // Незалежний аудитор. – № 4 (15). – 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nauditor.com.ua/uk/component/na_archive/269?view=material.
7. Steve Blank. What Founders Need to Know: You Were Funded for a Liquidity Event. – Start Looking, available [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://steveblank.com/category/venture-capital>.
8. Paul Graham. Before the Startup, available at [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.paulgraham.com/before.html>.

УДК 330.341

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ

Дончак Л.Г. – к.е.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Глобалізація економічних процесів, посилення міжнародної конкуренції вимагають зміни парадигми управління конкурентоспроможністю, яка передбачає перехід на відносно нову економічну політику,

побудовану на кластерному підході. Кластерні об'єднання сьогодні можна вважати одними з найефективніших форм об'єднання наукових установ, виробничих одиниць та держави. Об'єднання у кластери дозволить зміцнити